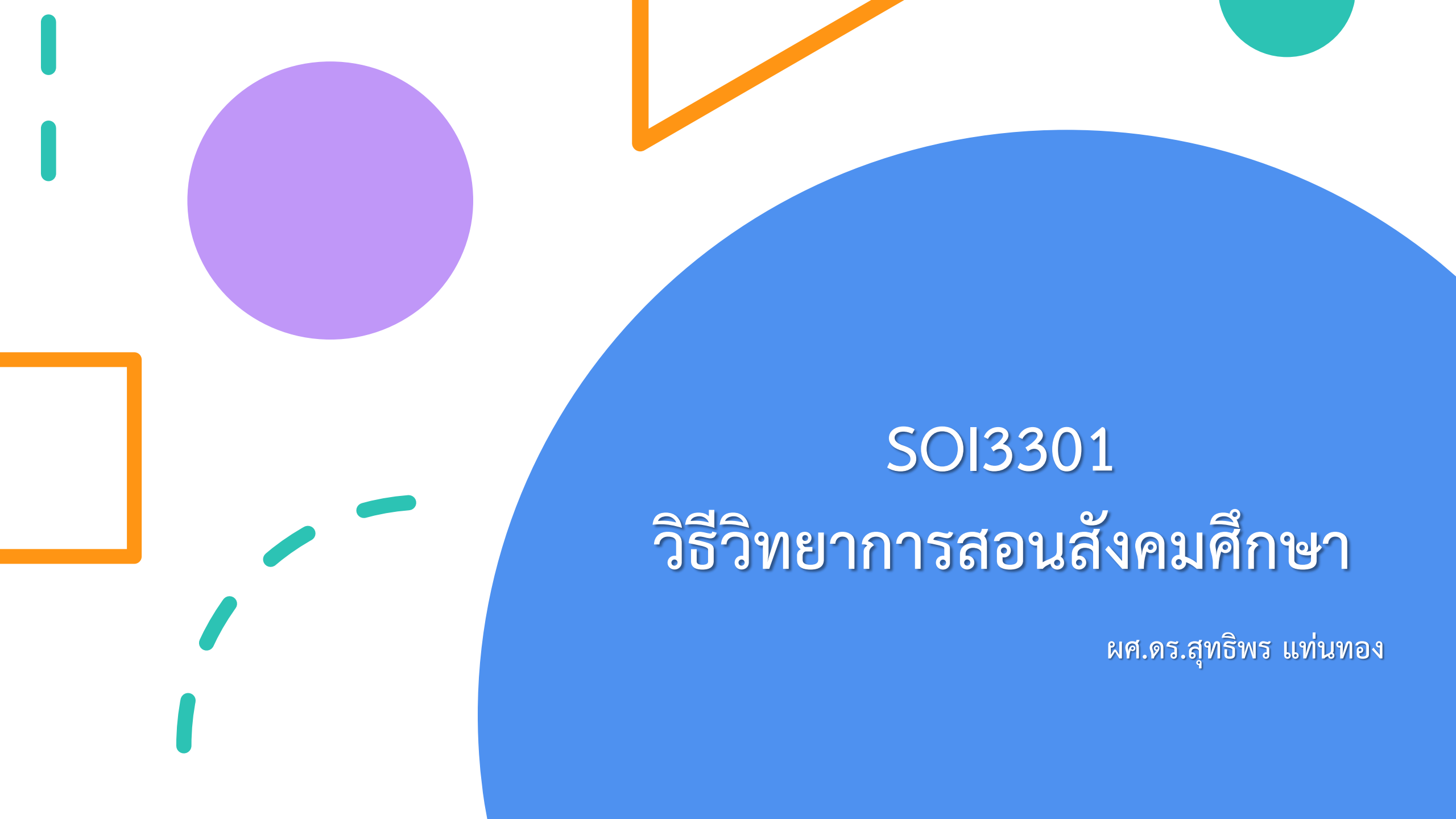

SOI3301

วิธีวิทยาการสอนสังคมศึกษา

ผศ.ดร.สุทธิพร แทนทอง

ทบทวนความรู้เดิม

1. “หลักการจัดการเรียนรู้” และ “แนวคิดการจัดการเรียนรู้” เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
2. “หัวใจสำคัญ” ของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคืออะไร
3. จงนิยามความหมายของแนวคิดการจัดการเรียนรู้ต่อไปนี้
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (active learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (self-directed learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (hybrid & blended learning)
 - แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเกมมิฟิเคชัน (gamification)

บทที่ 3
รูปแบบและ
กระบวนการเรียน
การสอนสังคมศึกษา

3.1 ความหมายของรูปแบบและกระบวนการเรียนการสอน

3.2 รูปแบบและกระบวนการเรียนการสอนสังคมศึกษา

3.2.1 การสอนศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม

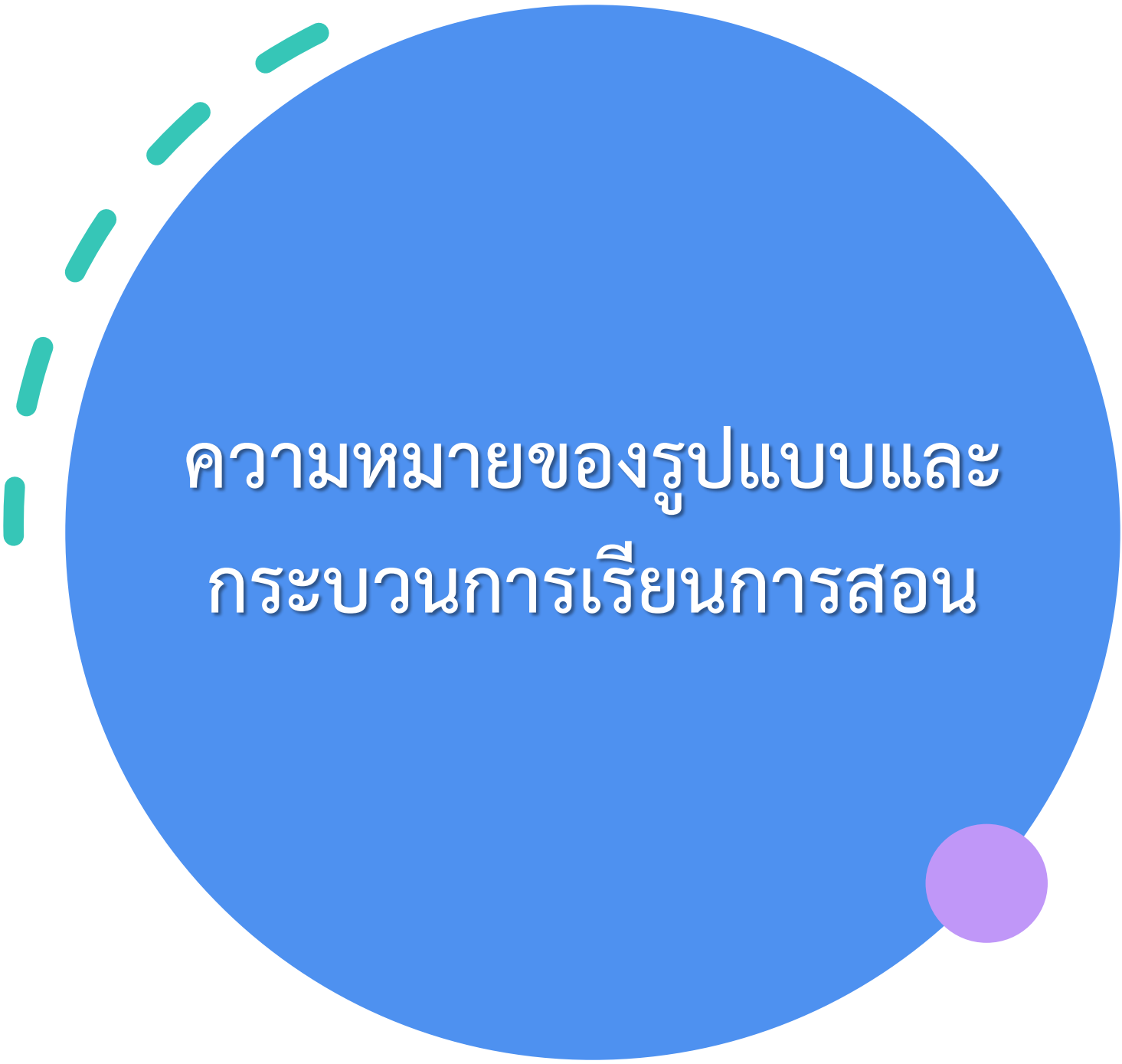
3.2.2 การสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน
ชีวิตในสังคม

3.2.3 การสอนสาระเศรษฐศาสตร์

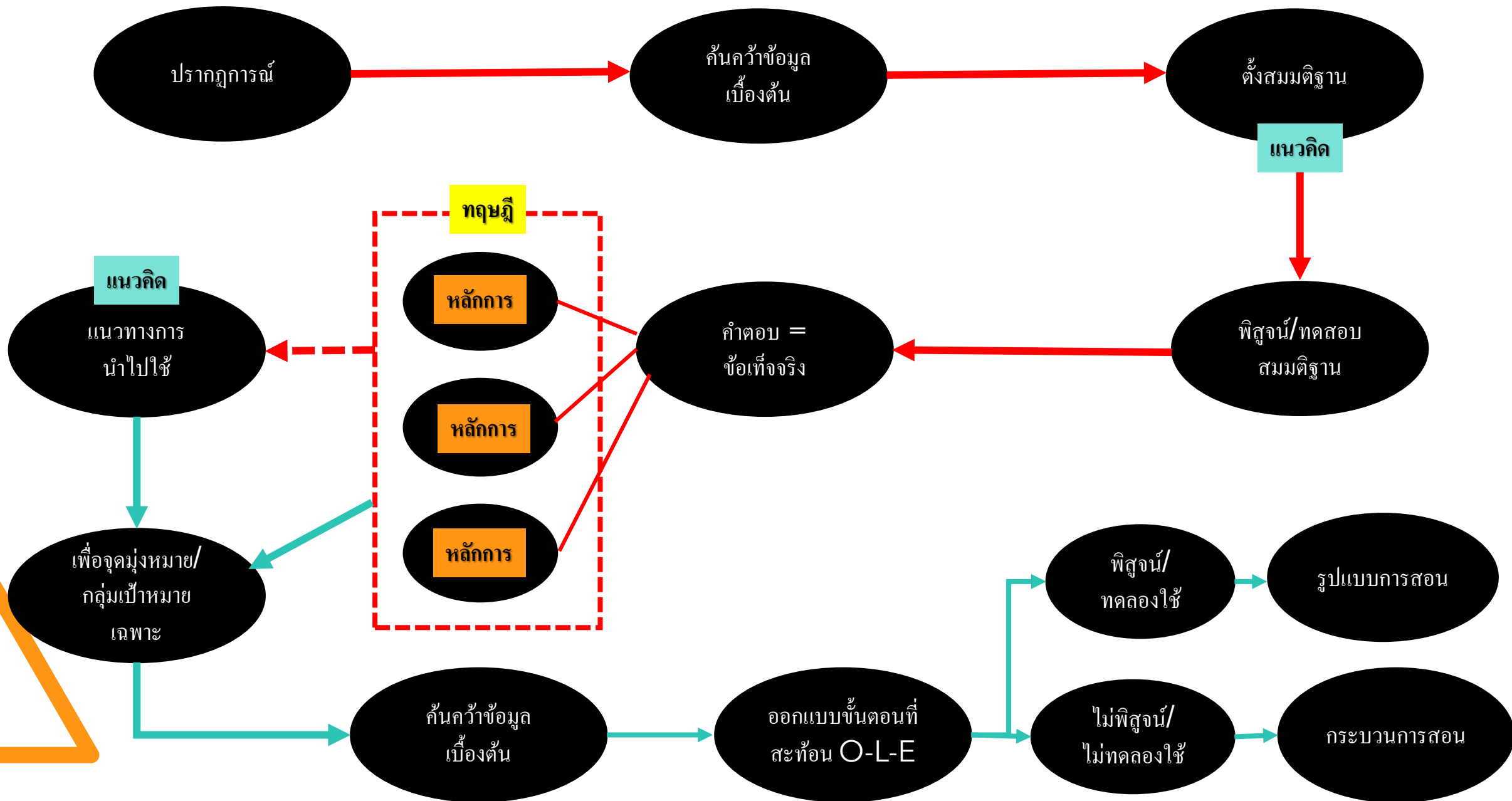
3.2.4 การสอนสาระประวัติศาสตร์

3.2.5 การสอนสาระภูมิศาสตร์

3.2.6 การสอนสังคมศึกษาแบบบูรณาการ

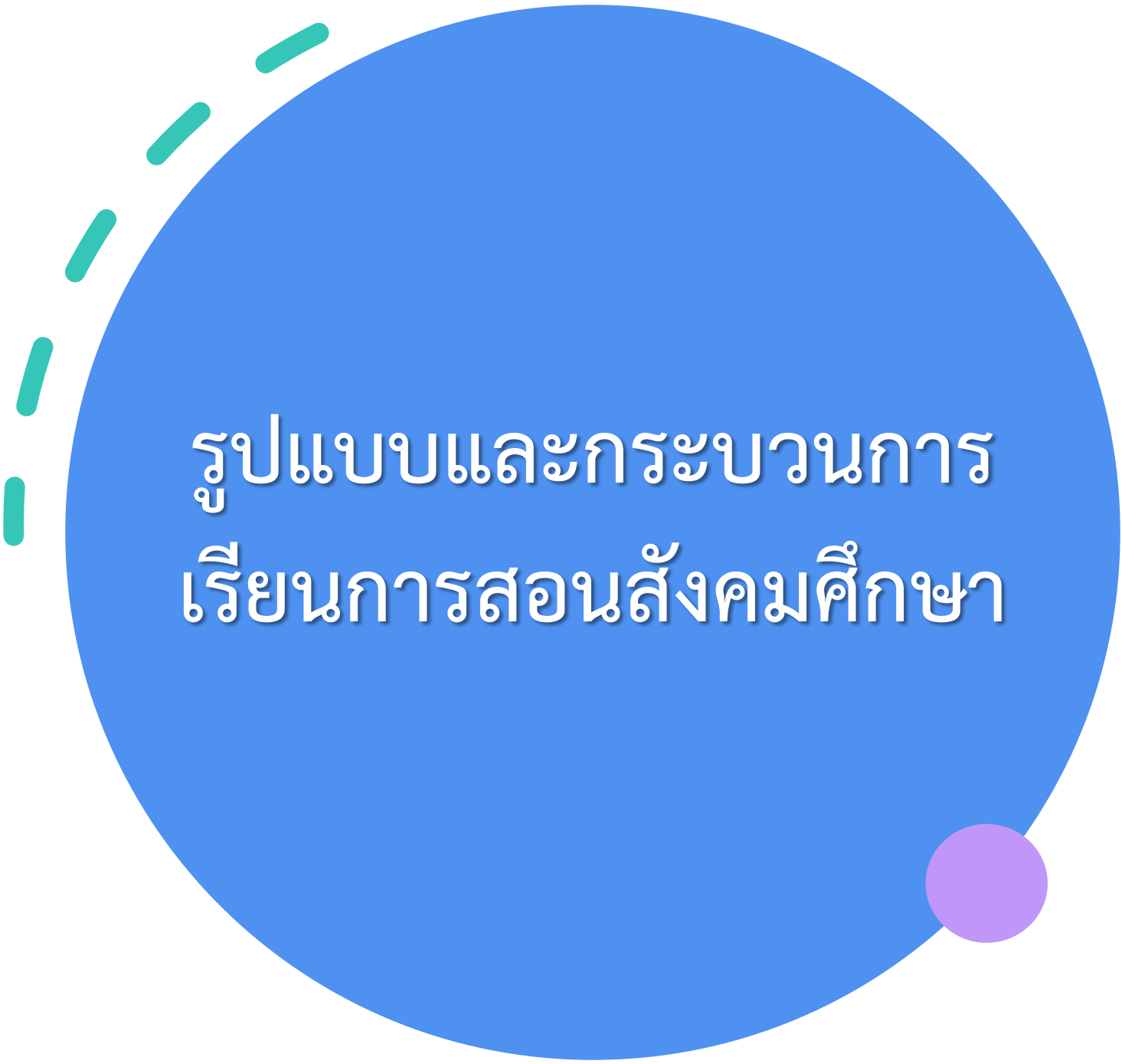

ความหมายของรูปแบบและ
กระบวนการเรียนการสอน

รูปแบบและกระบวนการ เรียนการสอนสังคมศึกษา

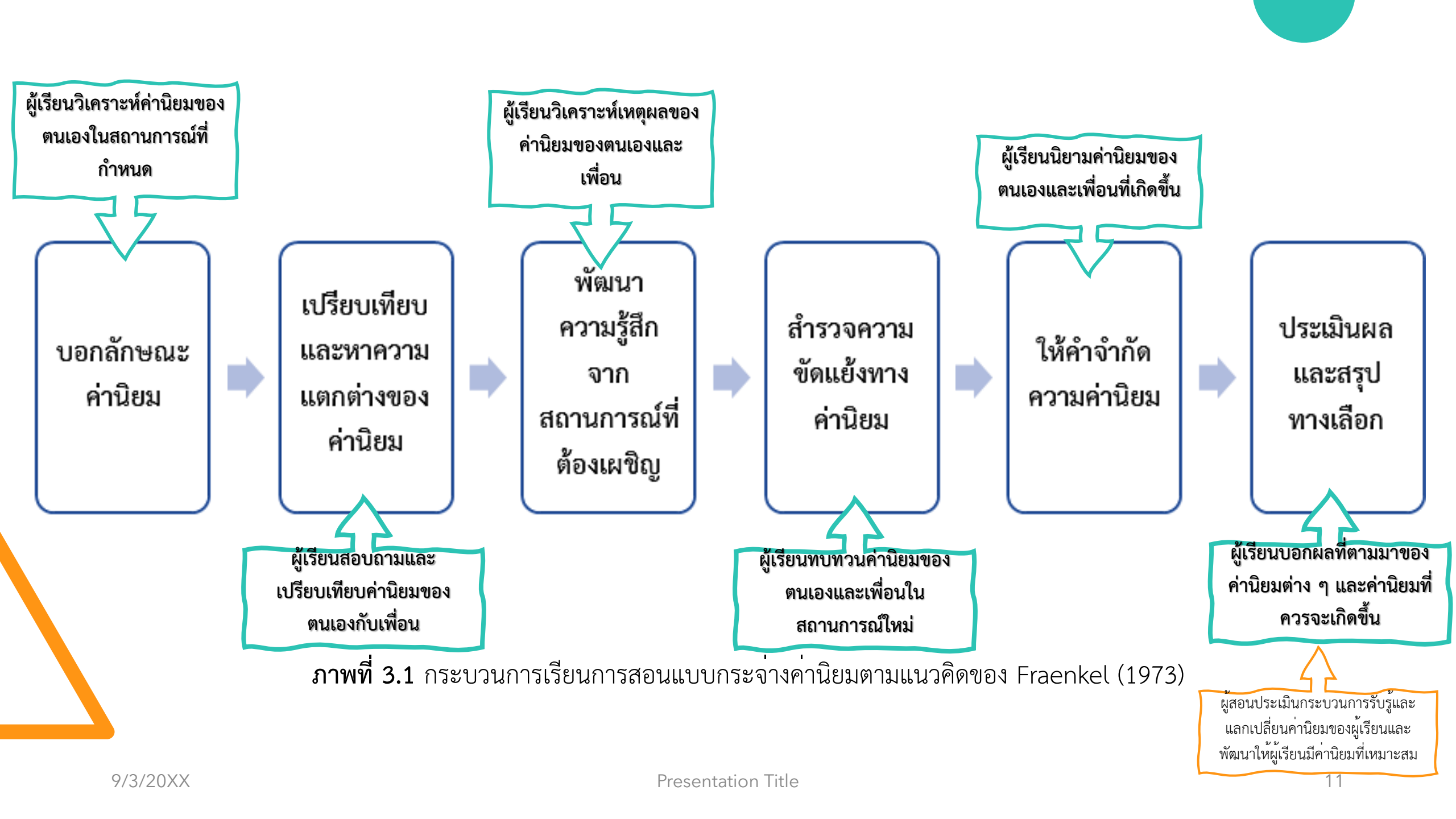
สาธิตศาสตร์นา คีลธรรม และ จริยธรรม

กระบวนการเรียนการสอน
แบบกระจ่างค่านิยม
(value clarification
process)

รูปแบบการเรียนการสอน
แบบเสวนาซักค้ำน
(jurisprudential
model)

กระบวนการเรียนการสอน
แบบกระจำจ่า่านิยม
(value clarification
process)

ผู้เรียนวิเคราะห์ค่านิยมของตนเองในสถานการณ์ที่กำหนด

บอกลักษณะ ค่านิยม

เปรียบเทียบ และหาความแตกต่างของ ค่านิยม

ผู้เรียนวิเคราะห์เหตุผลของ ค่านิยมของตนเองและเพื่อน

พัฒนาความรู้สึก จากสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ

สำรวจความขัดแย้งทาง ค่านิยม

ผู้เรียนนิยามค่านิยมของตนเองและเพื่อนที่เกิดขึ้น

ให้คำจำกัดความ ค่านิยม

ประเมินผล และสรุปทางเลือก

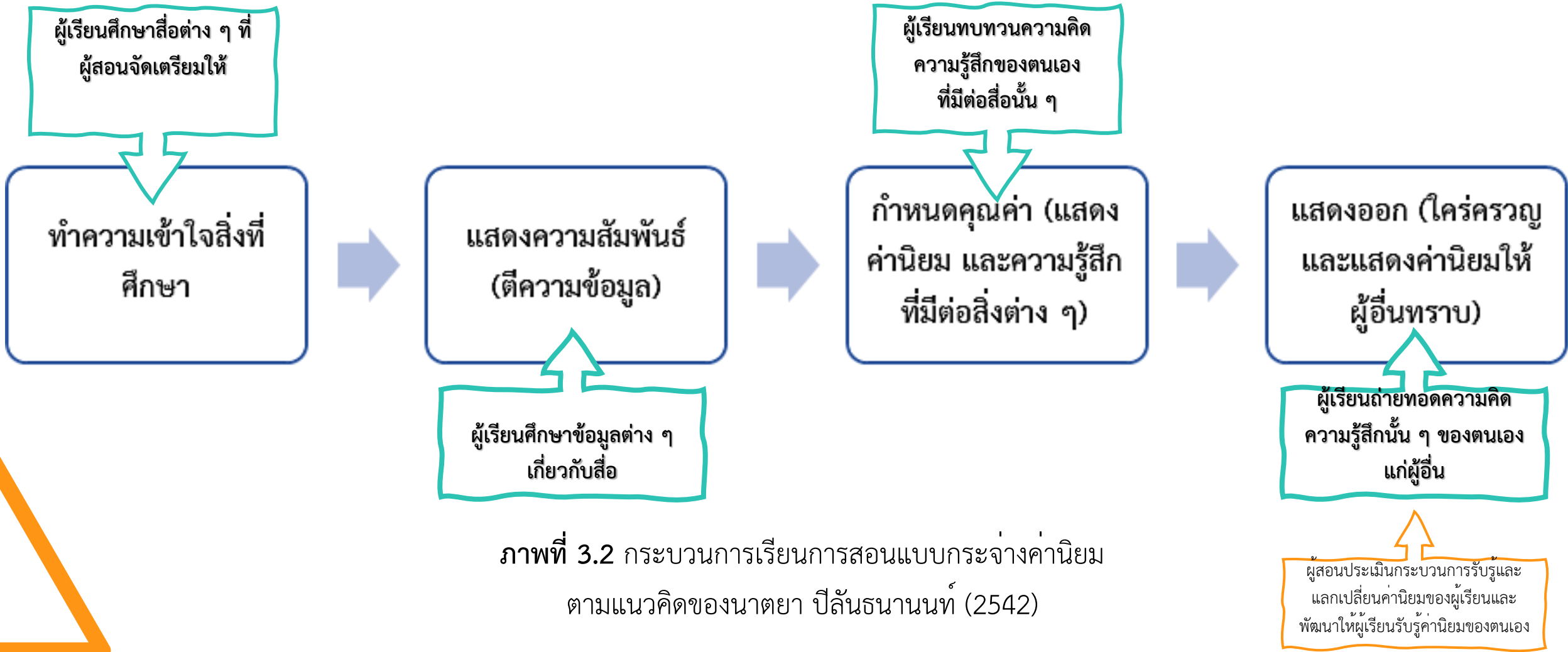
ผู้เรียนสอบถามและเปรียบเทียบค่านิยมของตนเองกับเพื่อน

ผู้เรียนทบทวนค่านิยมของตนเองและเพื่อนในสถานการณ์ใหม่

ผู้เรียนบอกผลที่ตามมาของ ค่านิยมต่าง ๆ และค่านิยมที่ควรจะเกิดขึ้น

ผู้สอนประเมินกระบวนการรับรู้และแลกเปลี่ยนค่านิยมของผู้เรียนและพัฒนาให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่เหมาะสม

ภาพที่ 3.1 กระบวนการเรียนการสอนแบบกระจ่างค่านิยมตามแนวคิดของ Fraenkel (1973)

ภาพที่ 3.2 กระบวนการเรียนการสอนแบบกระจายค่านิยม
ตามแนวคิดของนาตยา ปีลันธนานนท์ (2542)

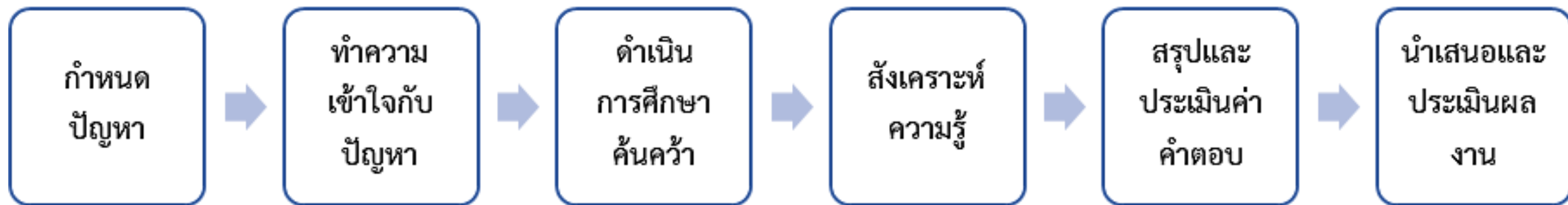
ภาพที่ 3.3 กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแบบเสวนาชักค้ำ

สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม

กระบวนการเรียนการสอน
ตามแนวทางการเรียนรู้
แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
(problem-based
instruction)

กระบวนการเรียนการสอน
ตามแนวทางการเรียนรู้ผ่าน
การบริการสังคม (service
learning)

ภาพที่ 3.4 กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดของ
กรมวิชาการ (2550)

PROBLEM vs ISSUE vs TROUBLE

PROBLEM – ALWAYS HAS A SOLUTION ; IT IS SOLVABLE.

- I have a **problem** with my phone.
- There is a **problem** with the internet speed.
- Every **problem** has a solution.
- Children with learning difficulties find mathematical **problems** impossible.
- We couldn't solve the **problem** of getting across London in less than two hours.

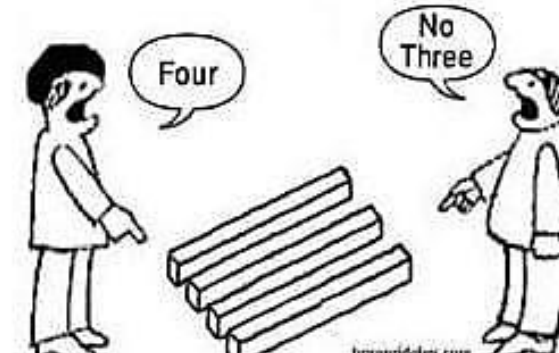
TROUBLE – CONNECTED TO NEGATIVE FEELINGS ; WHEN BAD THINGS HAPPEN.

- I'm late. I'm in deep **trouble**.
- If you have **trouble** understanding the report , give me a call.
- This kid is a **trouble** maker.
- Why are you crying? What's **troubling** you?
- It **troubles** me that I haven't heard from him for five weeks.

ISSUE - DISAGREEMENT ; MAKING SOME DIFFICULT DECISIONS , THINGS THAT ARE DEBATABLE.

- She has **issues** with everyone. (disagreement / being a difficult person)
- The **issue** with our deal is the cost. (debatable / disagreement)
- There are many political **issues** in many countries. (disagreements / debatable things)

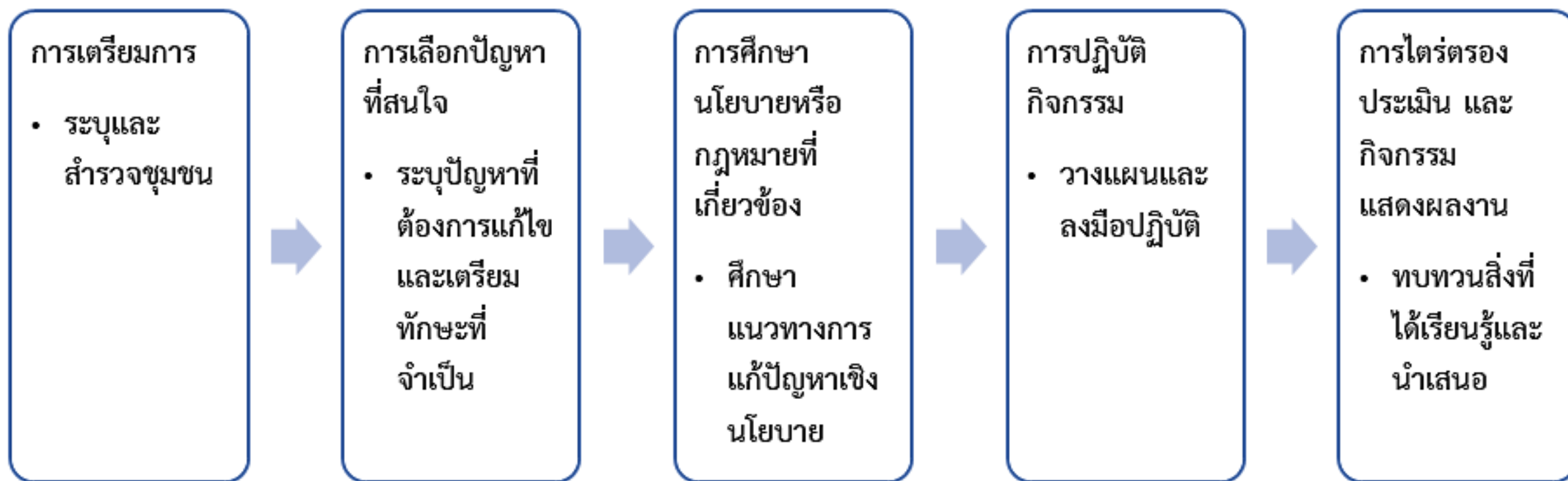
กกต.
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
Office of the Election Commission

“กกต.”
แจ้งความกองปราบฯ
ดำเนินคดี “iLaw”
ปมเผยแพร่เอกสารความเห็น
เกี่ยวกับคดีอื้อ สว.

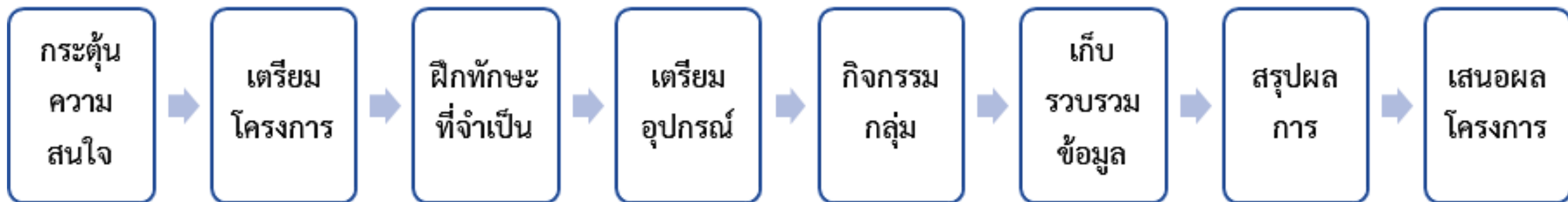
กองปราบปราม
CRIME SUPPRESSION DIVISION
CSD

iLaw

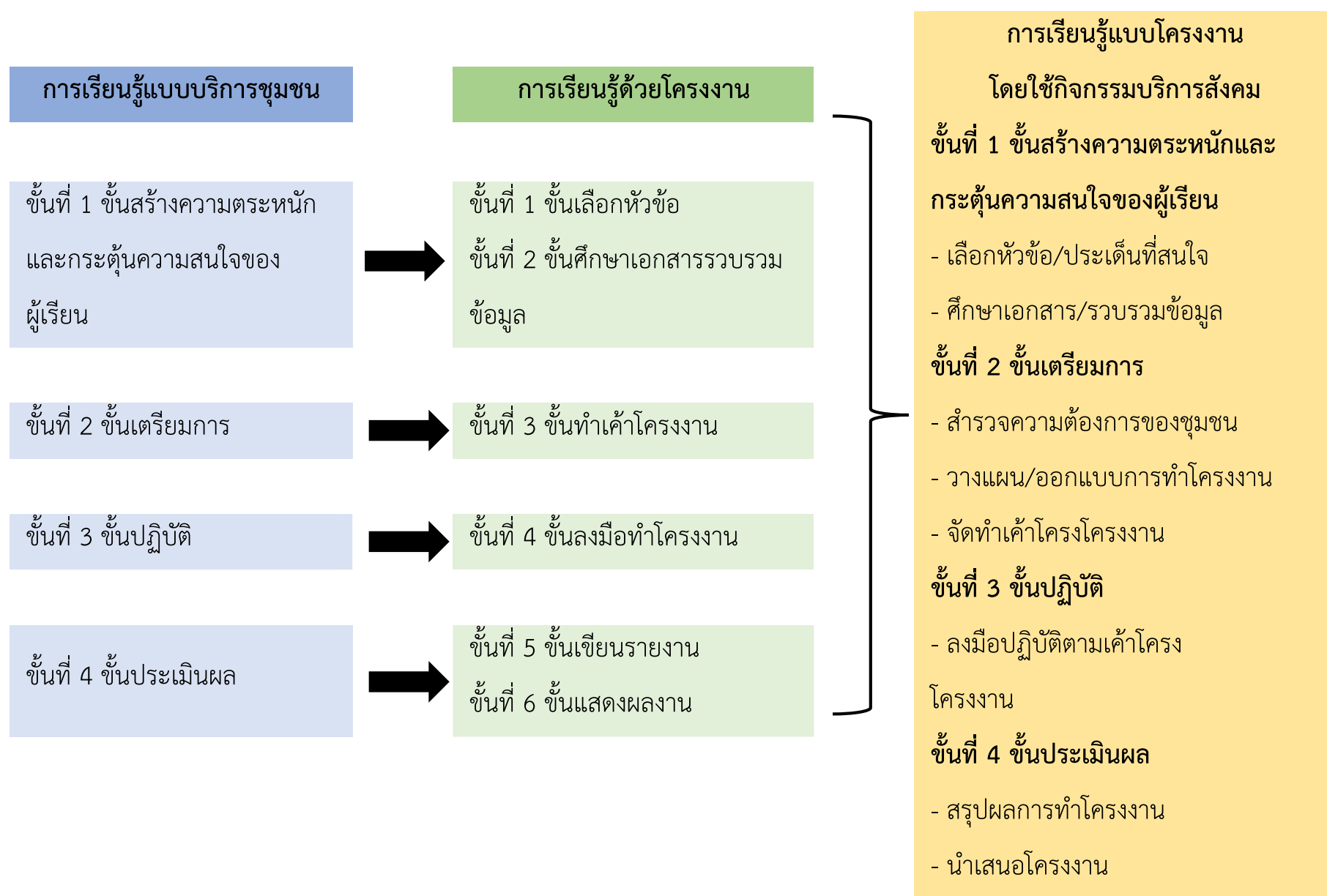
- ระบุเพื่อให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง
ตามกระบวนการกฎหมาย
- และรักษาความเชื่อมั่น
ต่อองค์กร

ภาพที่ 3.5 กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการบริการสังคม
ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของ CRFC (1997)

ภาพที่ 3.5 กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ผ่านการบริการสังคม
โดยใช้วิธีสอนแบบโครงการ

ภาพที่ 3.6 กระบวนการเรียนการสอนแบบโครงการโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม

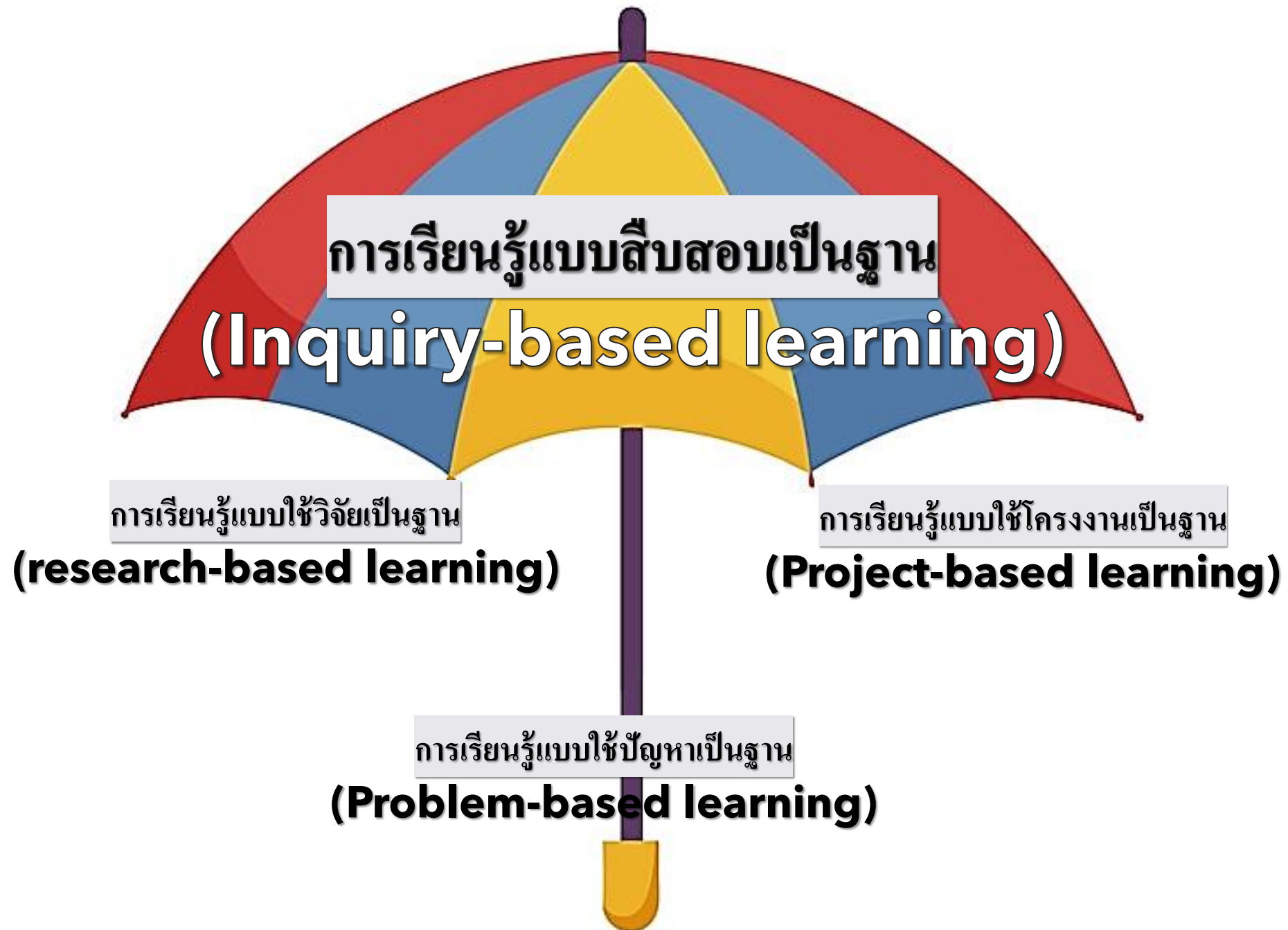
สาระเศรษฐศาสตร์


```
graph LR; A((สาระเศรษฐศาสตร์)) --- B((รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบของ Alberta learning  
(Inquiry model of Alberta learning))); A --- C((กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้เกมเป็นฐาน  
(game-based instruction)));
```

รูปแบบการเรียนการสอน
แบบสืบสอบของ Alberta
learning
(Inquiry model of
Alberta learning)

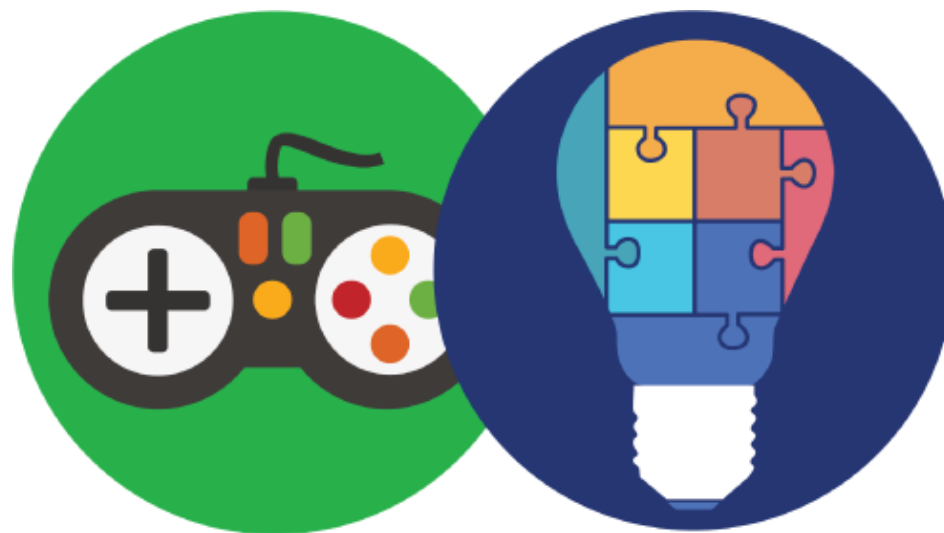
กระบวนการเรียนการสอน
ตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบใช้เกมเป็นฐาน
(game-based
instruction)

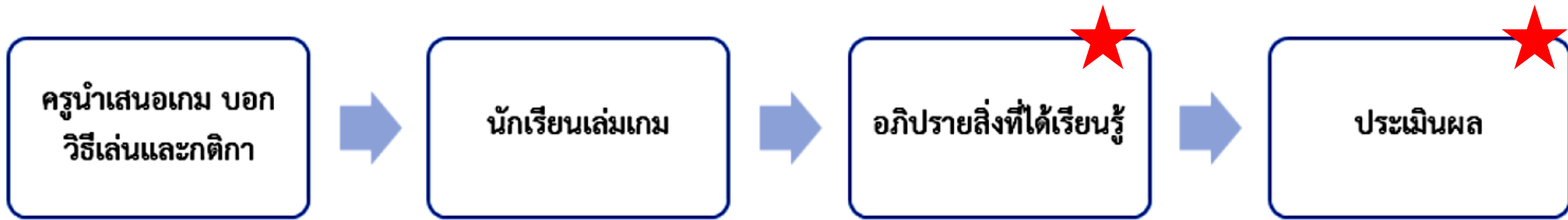
ภาพที่ 3.9 รูปแบบการเรียนรู้การสอนแบบสืบสอบของอัลเบิร์ตไอน์สไตน์

เกมเป็นเทคนิคการสอน
= สื่อประเภท เกม

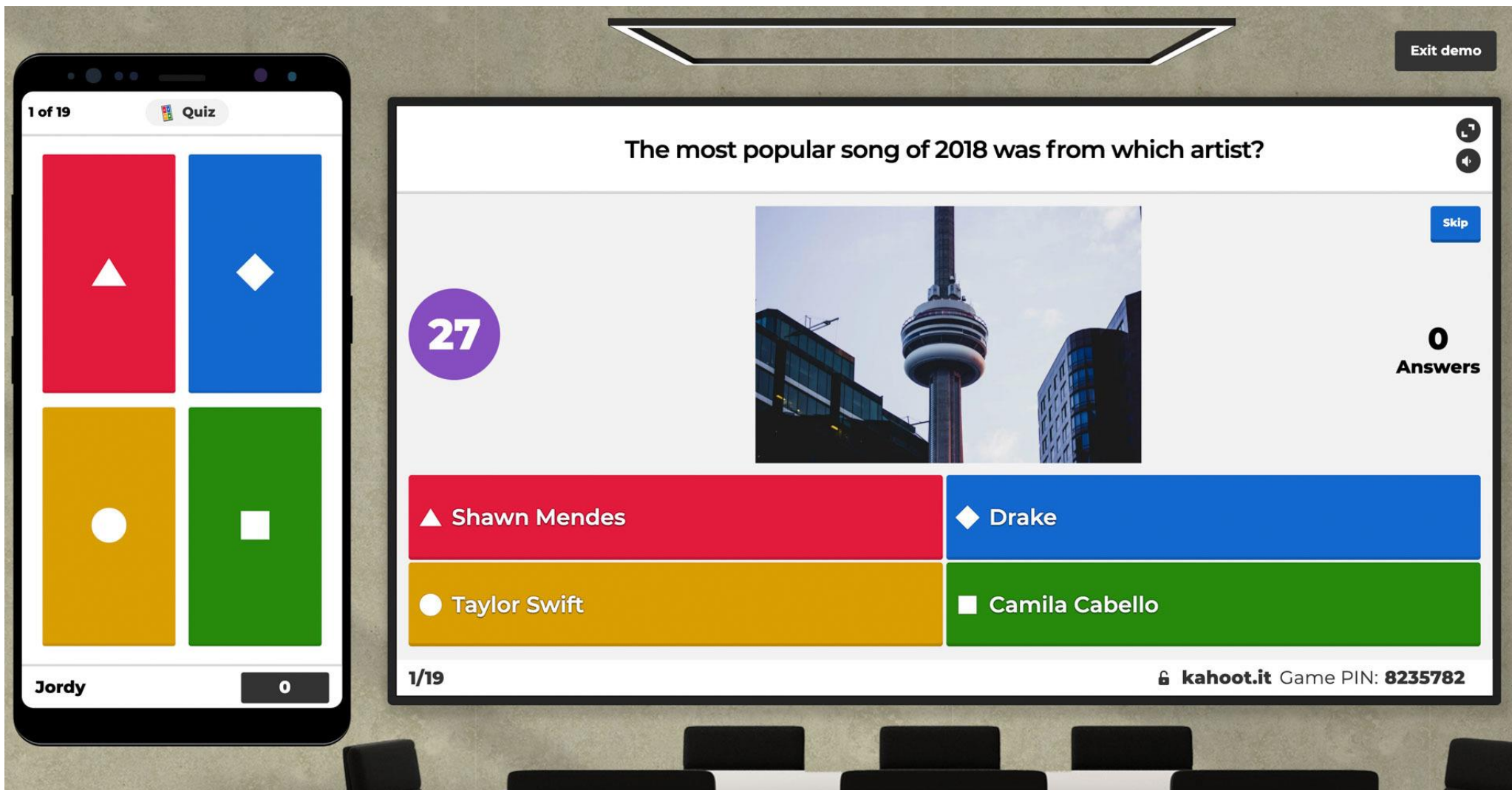
เกมเป็นแนวคิด/กระบวนการสอน
= การเรียนรู้แบบใช้เกมเป็นฐาน
(Game-based learning)

เกมที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน
เรียกว่า เกมการศึกษา
(Didactic games/Educational games)

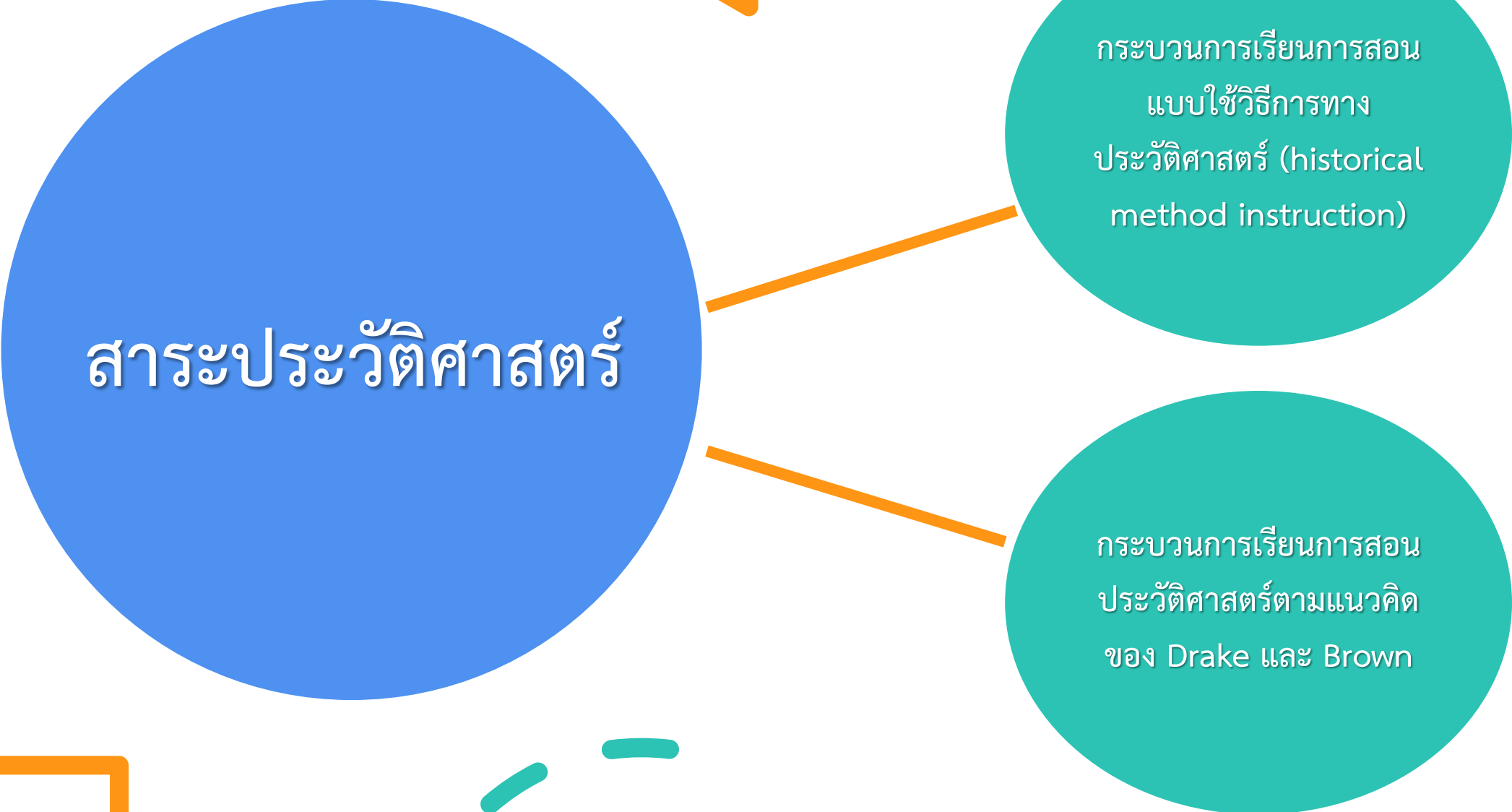

ภาพที่ 3.10 กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้เกมเป็นฐานของ ทิศนา แคมมณี (2561)

สาระประวัติศาสตร์


```
graph LR; A((สาระประวัติศาสตร์)) --- B((กระบวนการเรียนการสอน  
แบบใช้วิธีการทาง  
ประวัติศาสตร์ (historical  
method instruction))); A --- C((กระบวนการเรียนการสอน  
ประวัติศาสตร์ตามแนวคิด  
ของ Drake และ Brown));
```

กระบวนการเรียนการสอน
แบบใช้วิธีการทาง
ประวัติศาสตร์ (historical
method instruction)

กระบวนการเรียนการสอน
ประวัติศาสตร์ตามแนวคิด
ของ Drake และ Brown

ประเด็นที่สงสัยเกี่ยวกับสิ่งนี้?

1. สิ่งนี้คืออะไร
2. เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด
3. สร้างขึ้นเมื่อใด
4. สร้างขึ้นจากอะไร
5. สร้างขึ้นทำไม
6.
7.
8.

ขอพรความรัก

ศาลแม่เนาค

วัดมหาบุศย์

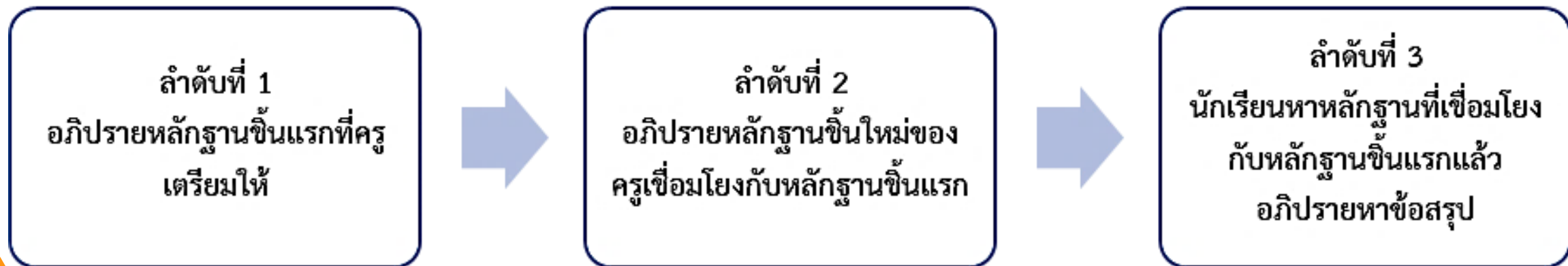
ห้าม! เหนามอันเจนนี้องค์นางนาค
ให้เปลื้อง ขอบอกว่านาคที่ฝ่ามือ
ห้าม! พรหมนี้... นาค

ร่วมกันเบียดเบียน
ไต่ดวงวิญญูชนรัก
แม่เนาค พระโขนง

ภาพที่ 3.11 กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

เหมือนหรือแตกต่างกับ “โครงการประวัติศาสตร์” อย่างไร

ภาพที่ 3.12 กระบวนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดของ Drake and Brown (2003)

ขั้นที่ 1 ประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับ “พระสมเด็จ”

1. เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด
2. สร้างขึ้นเมื่อใด
3. สร้างขึ้นจากอะไร
4. สร้างขึ้นทำไม
5.
6.
7.

ขั้นที่ **2** ประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับ
“วัด.....”

ที่เชื่อมโยงกับหลักฐานขั้นที่ 1

1.
2.
3.

ขั้นที่ **3** หาหลักฐานและระบุประเด็นอภิปราย
หลักฐานที่เชื่อมโยงกับหลักฐานขั้นที่ **1** และ **2**

กำหนดเวลาทำกิจกรรม **15** นาที

ผู้นำเสนอ ผู้ที่ไม่ได้นำเสนอส่งงานทางไลน์

สาระภูมิศาสตร์

กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์
(Geographic inquiry process)

รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหา
อนาคตตามแนวคิดของ
Torrance

กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้
ปรากฏการณ์เป็นฐาน
(phenomenon-based instruction)

ภาพที่ 3.13 กระบวนการเรียนการสอนแบบใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์

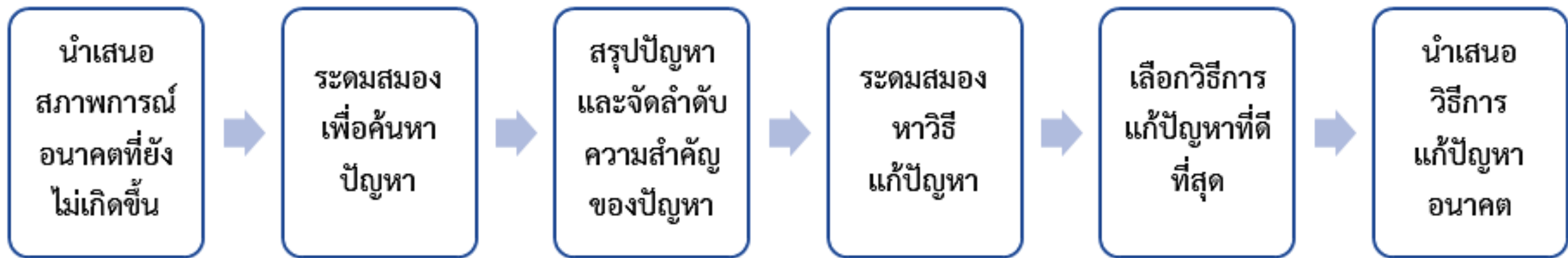

ภาพที่ 3.15 กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน
ของ Islakhiyah, Sutopo, and Yuliati (2018)

ปรากฏการณ์พระอาทิตย์ทรงกลด (Halo)

ภาพที่ 3.14 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ Torrance

9 โรคอุบัติใหม่สำคัญ

อาจก่อให้เกิดภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

ปัจจุบันยังไม่มีมาตรการป้องกันหรือการรักษาที่เพียงพอ

อันดับ 1

โควิด-19

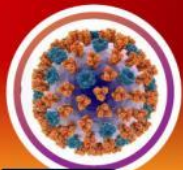
อันดับ 2

ไข้เลือดออก
โครเมีย-คองโก

อันดับ 3

โรคไวรัสฮิบลา
และโรคไวรัส
มาร์บวร์ก

อันดับ 4

ไข้ลาซา

อันดับ 5

ไวรัสโคโรนา
กลุ่มอาการ
ทางเดินหายใจ
ตะวันออกกลาง
(MERS-CoV)
และโรคเกี่ยวกับ
ทางเดินหายใจ
เฉียบพลัน
รุนแรง (SARS)

อันดับ 6

โรคนิปาห์
และเฮนิปาไวรัส

อันดับ 7

ไข้ Rift Valley

อันดับ 8

โรคชิกา

อันดับ 9

โรค X
(สำหรับเชื้อโรค
ที่ไม่รู้จัก ซึ่งอาจ
ทำให้เกิดการ
ระบาดในอนาคต)

โรคอุบัติใหม่ คือ
โรคติดเชื้อชนิดใหม่
หรือเป็นเชื้อโรคเดิม
ที่เรารู้จัก แต่เพิ่ง
กลายพันธุ์จนมีความ
รุนแรงมากขึ้น หรือ
เชื้อโรคที่เรารู้จัก
แต่เพิ่งแพร่กระจาย
ระบาดยังพื้นที่ใหม่
ประเทศใหม่ หรือ
ในกลุ่มประชากรใหม่

ที่มา : องค์การอนามัยโลก (WHO) ข้อมูล ณ วันที่ 8 มีนาคม 2566

9/3/20XX

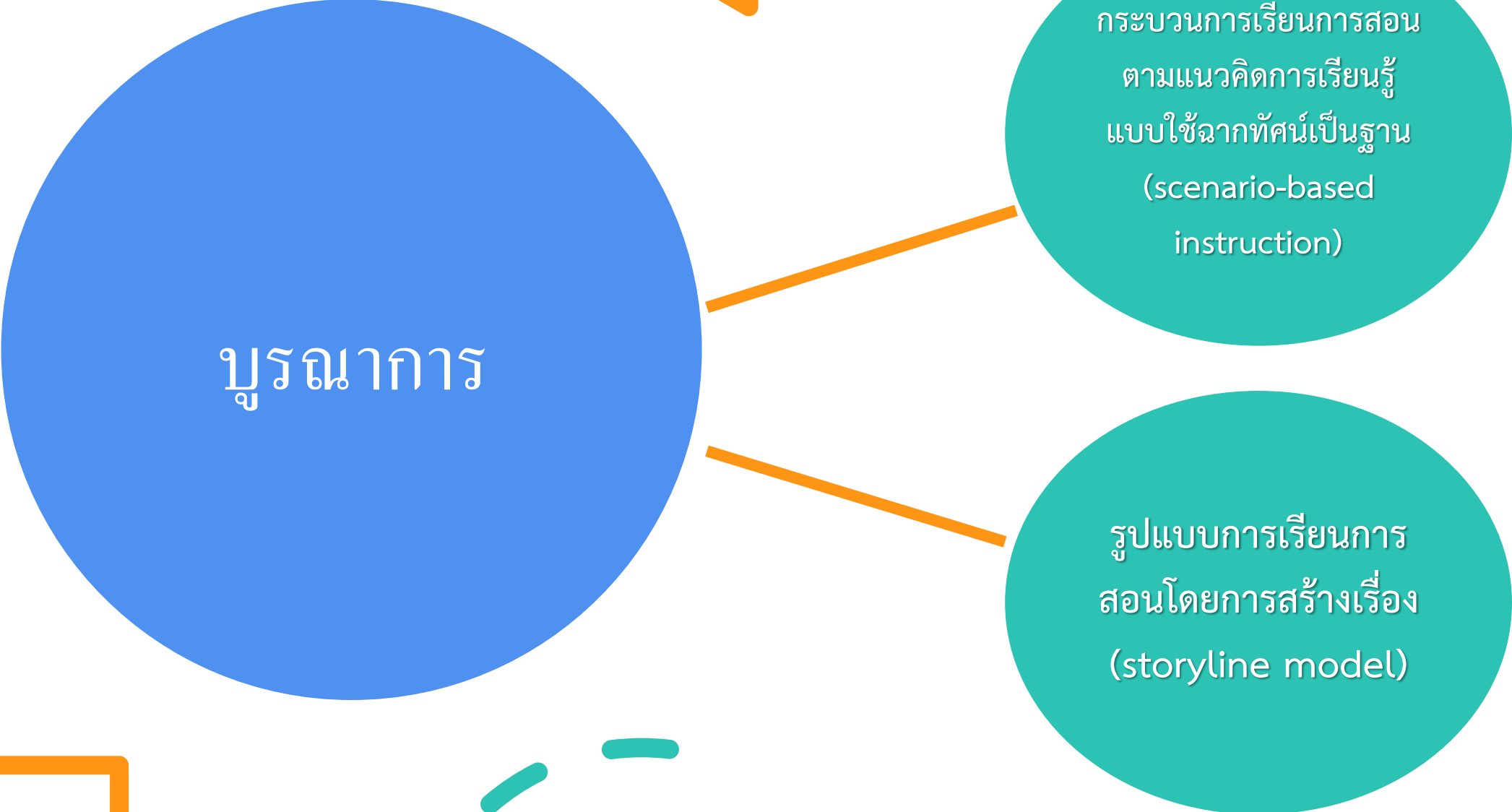

นักวิจัยชี้ เมืองในอนาคต
อยู่ยาก ลำบาก เครียด

Presentation Title

44

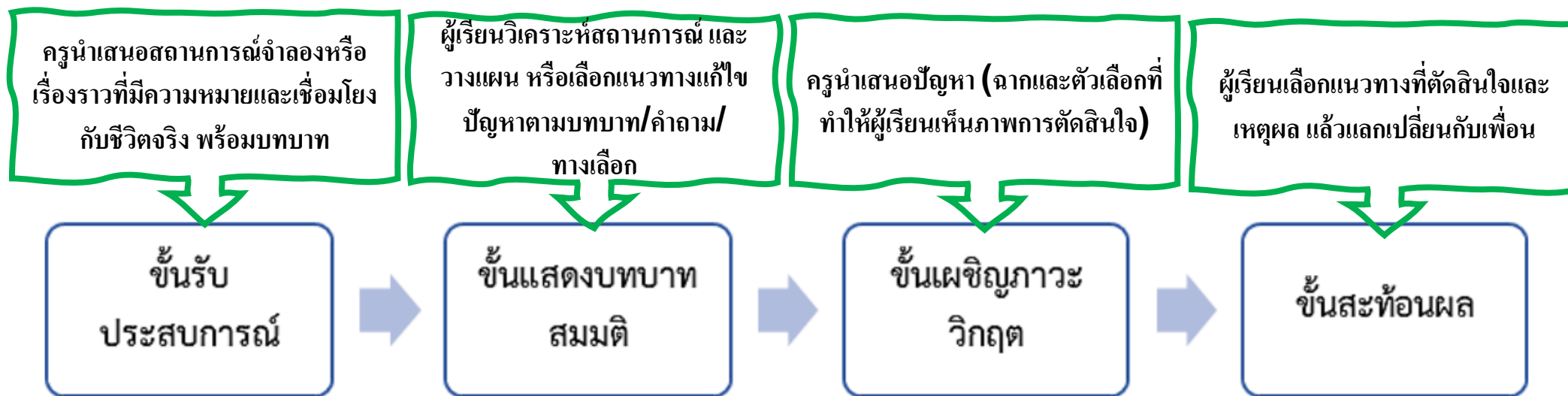
บูรณาการ


```
graph LR; A((บูรณาการ)) --- B(กระบวนการเรียนการสอน  
ตามแนวคิดการเรียนรู้  
แบบใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน  
(scenario-based  
instruction)); A --- C(รูปแบบการเรียนการ  
สอนโดยการสร้างเรื่อง  
(storyline model))
```

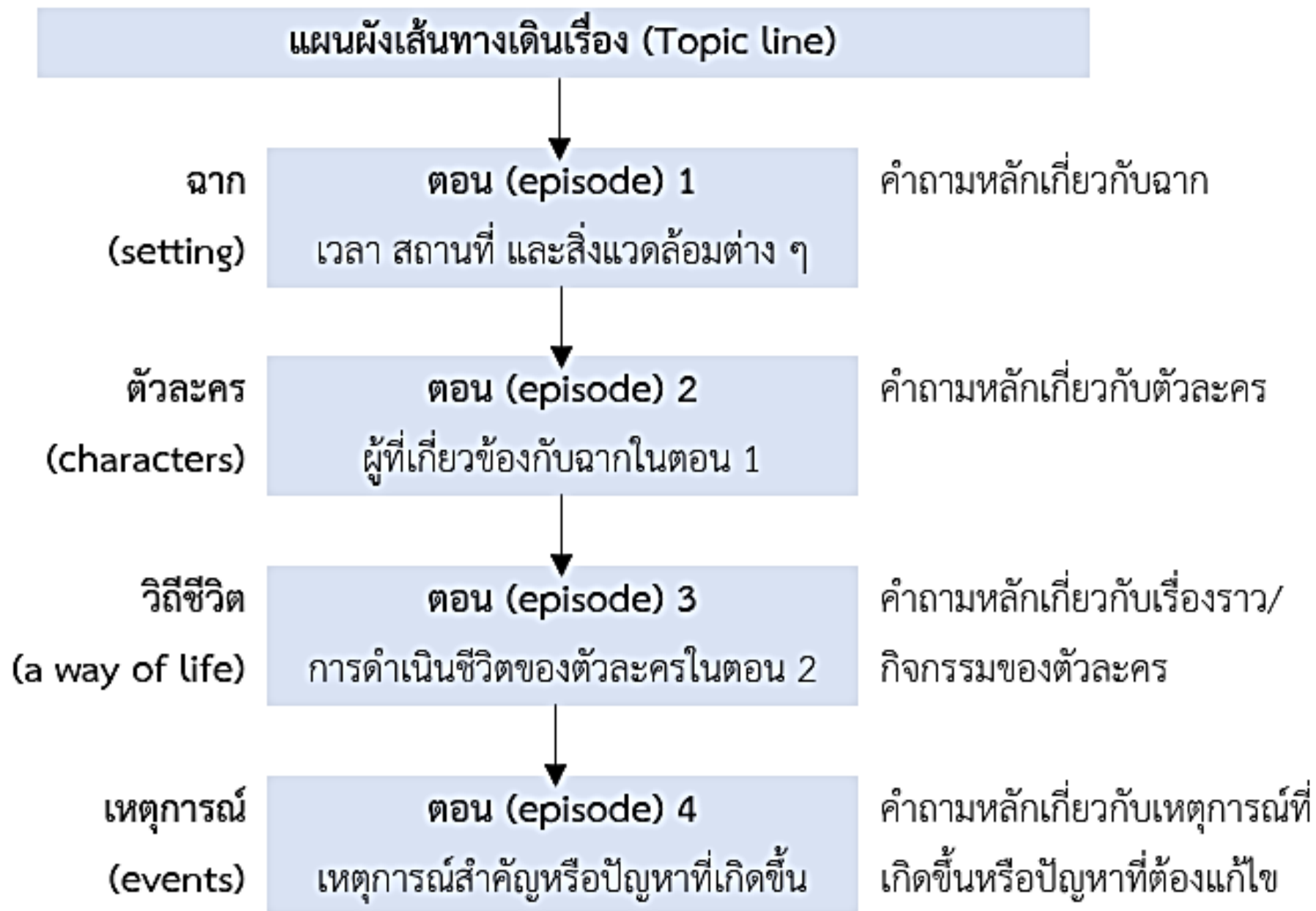
กระบวนการเรียนการสอน
ตามแนวคิดการเรียนรู้
แบบใช้ฉากทัศน์เป็นฐาน
(scenario-based
instruction)

รูปแบบการเรียนการ
สอนโดยการสร้างเรื่อง
(storyline model)

ภาพที่ 36 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบฉกทักษ์เป็นฐานตามแนวคิดของ
กมลชนก สกนธวัฒน์

ภาพที่ 3.16 เส้นทางเดินเรื่องของรูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง (storyline model)

ตัวอย่างการบูรณาการภายในกลุ่มสาระ
(Intradisciplinary Integration)

ตัวอย่างการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ
(Interdisciplinary Integration)

